

Iris Fojtíková

Zdobené zbraně reprezentují svého majitele, přitahují k němu pozornost okolí a dělají radost jak jemu, tak lidem okolo. Navíc jsou prostě pěkné – tedy některé. Záhy poté, co zbraně vznikly, nepochybně začali jejich majitelé přemýšlet, jak tu svoji odlišit od souseďovy či spolubojovníkovy, a když se zbraně začaly vyrábět z kosti nebo kovu, ke slovu při jejich výzdobě přišli rytci. Nejprve zdobili chladné zbraně a pak přišly palné.

Dnešní doba nabízí řadu technik a technologií výzdoby zbraní, ale za nejušlechtilější, nejvznešenější a zároveň nejnákladnější je stále považována ruční rytina. Věnují se jí muži i ženy. My jsme si o rytí zbraní povídali s paní Iris Fojtíkovou, která zbraně zdobí zejména rytinami a také rytectví učí.

Moje cesta k rytí zbraní vlastně začala na umělecké škole v Turnově, říká nám Iris Fojtíková. My jsme se tam neučili ryt zbraně, ale na škole jsem běhala branné závody. Střílela jsem tak dobře, že jsem měla dokonce svoji školní malorážku. Potom přišel Jablonec nad Nisou s rytím medailí a odznaků. Řeknu vám, že to byla skvělá zkušenost, protože tam vedle nás pracovali staří fachmani, od nichž jsem se hodně naučila. Následovala krátká epizoda v Brně, kde se vyráběly razníky. Díky tomu umím vyrábět i nástroje pro jiné řemeslníky: vypalovač, razidla, pečeti, tlačidla.

Paní Fojtíková nám vyprávěla o zlatnictví, které měli v Jihlavě. Tam řadu let

Iris Fojtíková při práci

žel v COPT pracoval od roku 1992 a učil puškaře. Jeho dílnou postupně prošla

kluzivní. Pokud je to rodinná památka, kterou chce třeba jedna generace přenechat druhé, neváhají do její výzdoby vložit i velké peníze. Motivy, které požadují, jsou obvykle tradiční myslivecké, takže to bývají zajáci, srny, kachny, psi, prasata. Ráda dělám i drobné zakázky. Třeba koncovky na kliky závěru, medailony, dna schránek.

Pracuji také na pistolích a revolvelech. Ryté krátké palné zbraně někdo chce a jiný je striktně odmítá. Ale pokud chce majitel učinit z tovární pistole exkluzivní zbraň nebo dárek, přichází s ní k nám. Ryla jsem jak zbraně drahých výrobců, tak původně levné pistole, do nichž tak majitel investoval několikanásobek jejich původní hodnoty. Pro svoji radost nebo pro radost někoho blízkého. Problém na rytí jsou plastové pistole. Ne že by to nešlo, já jsem ryla i do plastu, ale jejich majitelé tuto službu poptávají jen zřídka. Přičítám to skutečnosti, že tyhle zbraně jsou chápány především jako pracovní nástroje a prostor pro rytinu nabízí jen závěr, kam se toho tolik nevejde. V souvislosti

Rytina na pákové opakováče Henry vznikla podle předloh. Zbraň ovšem není historický originál, ale výrobek firmy Great Gun.

zdobila šperky. Po mateřské bylo ovšem všechno jinak. Přišla změna zákona o zbraních a aby mohla provozovat ryteckou živnost a v jejím rámci pracovat se zbraněmi, potřebovala zbrojní licenci.

Cesta k ní vedla přes studium oboru puškař na COPT v Uherském Brodě. Bylo to pro mne osudové rozhodnutí, protože jsem se tam jednak dostala ke zbraním a jednak potkala svého současného manžela Františka. Já se u něj vyučila puškařinu, protože tam byl mistrem odborného výcviku. Man-

dlouhá řada lidí, kteří dělají řemeslo po celé republice nebo fungují v oboru jinak, pokračovala paní Iris. Na škole v Uherském Brodě jsem poté učila rytectví a taky puškařství dalších 15 let. Potom jsem odešla na volnou nohu.

Myslivci i pistole

Jak nám paní Fojtíková řekla, velmi významnou část jejich klientů představují myslivci. Naši myslivci dokážou investovat větší částky i do zbraní, které rozhodně nejsou na první pohled ex-